

Studiehandledning

Studieperiod: VT 2025
(Uppdaterad: 2025-03-19)

Människors levnadsvillkor och det sociala verksamhetsfältet, 745G52, 15 hp

**Course in English,
Conditions of Life and Social Work in Practice, 15 Credits**

Kursansvarig: Annsofie Mahrs Träff annsofie.mahrs.traff@liu.se

Examinator: Annsofie Mahrs Träff annsofie.mahrs.traff@liu.se

Medverkande lärare (Förutom dessa kan det tillkomma andra föreläsare på enstaka moment.)

Namn lärare	E-post
PFS-ansvarig Johanna Andersson	pfs.socionom@ikos.liu.se
CNB: Erika Crabo	Erika.crabo@liu.se
Lina Homman	Lina.homman@liu.se
Simon Härnbro	Simon.harnbro@liu.se
Sofi Jansson-Keshavarez	Sofi.jansson@liu.se
Mattis Karlsson	Mattis.karlsson@liu.se
Pia Kjellbom	Pia.kjellbom@liu.se
Ann-Christine Larsson	Ann-christine.larsson@liu.se
Annika Taghizadeh Larsson	Annika.t.larsson@liu.se
Susanne Larsson	Susanne.larsson@liu.se
Rudeina Mkdad	Rudeina.mkdad@liu.se
Maria Persdotter	Maria.persdotter@liu.se
Joy Torgé	Joy.torge@liu.se
Elin de Trier	Elin.de.trier@liu.se
Ulrika Wernesjö	Ulrika.Wernesjo@liu.se

Innehåll

Viktiga dokument och webbsidor för kursen.....	2
Frågor.....	2
Närvaro.....	2
Kursens innehåll.....	2
Kursens lärandemål och examination.....	2
Kriterier för betyg på helkurs.....	4
Professionellt förhållningssätt och självkänedom.....	4
Detaljschema för kursen.....	4
Examination och obligatoriska moment.....	10
Seminarium/workshop/färdighetsträningar: Titel på momentet (Examinationskod).....	10
Seminarium: Ekonomisk utsatthet (SE33).....	11
Seminarium: Våld i nära relationer (SE31).....	12
Seminarium: Migration (SE26).....	13
Seminarium: Äldre (SE27).....	14
Seminarium: Funktionshinder (SE28).....	15
Seminarium: Missbruk och beroende (SE29).....	16
Fördjupningsarbete och seminarium (EX12).....	16
Examination Anonym hemtentamen (EXM8).....	19
Färdighetsträning (FÄR5).....	19
Summering av kurs.....	20
Allmän information.....	20
Beslut om särskilda medel för pedagogiskt stöd i studiesituation.....	20
Information om undervisning och arbetsformer.....	20
Studentinflytande via Lärandedialog och Studentråd.....	21
Kurslitteratur och referenslitteratur.....	21
Kursvärdering.....	21
Schema.....	21
Vad är en disciplinförseelse?.....	22
Upphovsrätt.....	22

Välkommen till kursen Människors levnadsvillkor i det sociala verksamhetsfältet!

Viktiga dokument och webbsidor för kursen

Varje kurs hanteras formellt genom ett antal dokument (som finns tillgängliga via Lisam), dessa är:

Programhandbok

Kursplan

Litteraturlista

Studiehandledning

Glöm inte att ha med dessa dokument till kursintroduktionen

Viktig information finns på **Liunet student**.

Den lärplattform som används är **Lisam**. All kursinformation, olika kursdokument samt kurskommunikation läggs ut där. Ibland används även kommunikationsverktygen **Teams** och **Zoom** samt digitala tentamen i **Inspira**.

Frågor

Vid frågor titta först i denna Studiehandledning, Programhandboken eller Liunet student då mycket av informationen finns i dessa dokument och på webbsidan. Hittar ni inte svaret hör med någon i arbetsgruppen. Om frågan fortfarande kvarstår så går det bra att ställa den till kursansvarig på den Frågor och svar-funktion som finns på varje kurs Lisam-sida. På så vis får alla ta del av frågan och kursansvarig slipper svara på samma fråga flera gånger. Är frågan av mer privat karaktär som inte alla behöver ta del av går det givetvis bra att mejla kursansvarig.

Det är även viktigt att gå på schemalagda frågestunder inför till exempel examinationstillfällen. Ni är många studenter och det blir väldigt mycket arbete med att svara på enskilda mejl med frågor som med fördel kan tas i gemensamma forum.

Närvaro

Studenter förväntas närvara vid de lärtillfällen som erbjuds och vid ordinarie examinerande moment. Giltig frånvaro är sjukdom och vård av barn. Meddela kursansvarig om du inte kan delta vid examinerande moment. Det går inte att bli godkänd på en kurs genom att bara göra ersättningsuppgifter. En generell riktlinje är att studenten ska ha närvarat vid majoriteten av de ordinarie examinerande momenten annars kan examinator besluta att studenten behöver göra om kursen.

Kursens innehåll

I kursen studeras individer och grupper olik levnadsvillkor i skilda samhällskontexter och möjligheter till aktivt deltagande och inklusion i välfärdssamhället. Olika livsvillkor problematiseras och ställs i relation till samhällets insatser. Vidare studeras de sociala praktiker, offentliga såväl som privata och ideella organisationer som människor i socialt utsatta situationer kommer i kontakt med. Kursen fördjupar förståelsen av olika teoretiska perspektiv och metoder i socialt arbete.

Kursens lärandemål och examination

Efter avslutad kurs skall den studerande kunna:

1. visa sådan färdighet och förmåga som krävs för att utveckla och genomföra socialt

- arbete på olika nivåer i samhället i samarbete med de människor som berörs
2. använda, syntetisera, förklara och tillämpa teorier och kunskaper om livsvillkor för individer i socialt utsatta
  3. ur ett mångfaldsperspektiv kritiskt granska hur olika faktorer formar förutsättningar för deltagande och inklusion i samhället
  4. ha fördjupad kunskap om och identifiera offentliga och privata verksamhetsfält samt ideella organisationers insatser för individer och grupper i socialt utsatta situationer
  5. demonstrera kunskap om samt ha förmåga att kritiskt granska och anpassa val av metoder och förhållningssätt i socialt arbete till olika situationer och olika individers levnadsvillkor
  6. kritiskt granska egna värderingar och ställningstaganden samt identifiera de etiska dilemman som dessa kan ge upphov till i det sociala arbetets praktik.

Följande examinerande moment ingår i kursen:

BENÄMNING MOMENT	I HUVUDSAK LÄRANDEMÅL	EXAMINATIONS KOD	HP	BETYG	ÅTERKOPPLING
Seminarium: Sociala barnavården	2, 3 och 4	SE25	0,5	U, G	Muntligt, från medstudenter och lärare
Seminarium: Migration och transnationalism i socialt arbete	2, 3 och 4	SE26	0,5	U, G	Muntligt, från medstudenter och lärare
Seminarium: Socialt arbete med äldre	2, 3, 4 och 6	SE28	0,5	U, G	Muntligt, från medstudenter och lärare
Seminarium: Socialt arbete, funktionshinder	2, 3, 4 och 6	SE28	0,5	U, G	Muntligt, från medstudenter och lärare
Seminarium: Missbruk och missbruksproblem atik	2, 3 och 4	SE29	0,5	U, G	Muntligt, från medstudenter och lärare
Seminarium: Våld i nära relationer	1, 2 och 5	SE31	0,5	U, G	Muntligt, från medstudenter och lärare
Seminarium: Ekonomisk och social utsatthet	2, 3 och 4	SE33	0,5	U, G	Muntligt, från medstudenter och lärare
Färdighetsträning Att skapa en nätverkskarta	2, 3 och 5	FÄR5	1	U, G	Skriftligt och muntligt
Fördjupningsarbet e	1, 2, 3, 4 och 6	EXM12	3	U, G	Skriftligt och muntligt
Hemtentamen (anonym)	1, 2, 3, 4 och 6	EXM8	7,5	U, G, VG	Skriftligt
Reflektionspass med samtalsledare		REF1	0	D	

Lärandemålen examineras återkommande och kontinuerligt under kursen. Examinationerna ska även ses som lärtillfällen.

Generell information om examination samt om plagiering finns i Programhandboken eller Liunet student.

Kriterier för betyg på helkurs

För att uppnå betyget VG på helkurs krävs att hemtentamen bedöms som VG samt att G uppnåtts på övriga examinerande moment. För att uppnå betyget G på helkurs krävs att samtliga moment att uppnå betyget G.

Professionellt förhållningssätt och självkänedom

Professionellt förhållningssätt och självkänedom (PFS) är en process som pågår under hela utbildningen. Syftet med PFS-momenten är att ge studenter möjlighet att stärka sin professionella utveckling, empatiska förmåga och att utveckla ett etiskt genomtänkt förhållningssätt. Ett av de viktigaste pedagogiska verktygen för detta är reflektionspass, då studenter i grupp under handledning tränar på att reflektera kring aspekter av professionellt förhållningssätt och självkänedom. Vid frågor kontakta PFS ansvarig.

Detaljschema för kursen

Föreläsningar med tillhörande

FÖRELÄSNING	FÖRELÄSARE	LITTERATUR	FÖRDJUPNING (Frivilligt)
Introduktion av kursen	Annsophie Mahrs Träff	Programhandbok Kursplan Litteraturlista Studiehandledning	Efter introduktionen: Genomför följande webbutbildning om våld: Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) https://nck.uu.se/kunskapsbanken/webbstod-forkommuner/utbildning-moter-aldsutsatta/webbkurs-om-vald
Det sociala arbetets verksamhetsfält	Annsophie Mahrs Träff		Andersson, G., Höjer, I., Sallnäs, M. & Sjöblom, Y. (2020) När samhället träder in – barn, föräldrar och social barnavård. Lund: Studentlitteratur. Kap. 2, 3

<p>Social barnavård uppdrag och möjligheter</p>	<p>Johanna Andersson</p>	<p>Andersson, Gunvor, Höjer, Ingrid, Sallnäs, Marie Sjöblom, Yvonne (2020) <i>När samhället träder in – barn, föräldrar och social barnavård.</i> Lund: Studentlitteratur. (viktigast är kap 1, 3, 9, 11, 12, 13)</p>	<p>Socialstyrelsen (2023). <i>Utreda barn och unga:</i> handbok för socialtjänstens arbete enligt socialtjänstlagen. https://www.socialstyrelsen.se/kunskapssod-och-regler/omraden/barn-och-unga/barn-och-unga-i-socialtjansten/filmer/</p> <p>https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/handbocker--juridisk-handbok/2023-6-8657.pdf</p> <p><i>Sis i korthet 2023</i> Statens institutionsstyrelse. https://www.stat-inst.se/globalassets/arlig-statistik/sis-i-korthet-2023.pdf</p> <p>Best, J. (1994)” Troubling children: Children and Social problems” I: Best, Joel (red) <i>Troubling children. Studies of children and social problems.</i> New York: Walter de Gruyter.</p>
<p>Familjecentraler: insats för forebyggande arbete med barnfamiljer</p>	<p>Rudeina Mkdad</p>	<p>Sallnäs, Marie & Sjöblom, Yvonne (2020) <i>När samhället träder in – barn, föräldrar och social barnavård.</i> Lund: Studentlitteratur. Kapitel 10</p>	<p>Johansson, J; Söderqvist, Forkby, Å; Wernesjö, U. (red) (2021). <i>Rasism, antirasism och socialt arbete i spåren av migration.</i> (kap. 7) Studentlitteratur.</p>

		<p>Bing, Vibeke; Abrahamsson, Agneta (2011). Vem annars ska göra det vi gör - om socialt arbete på familjecentral. <i>Socialmedicinsk Tidskrift</i>. 88, 2: 144–154</p> <p>Lindskov, Cecilia (2011). Familjecentralen som modern välfärdsarena, <i>Socialmedicinsk Tidskr.</i> 88, 2: 110–121</p>	
Våld i nära relationer	Ann-Christine Larsson	<p>Sinisalo, Eveliina & Moser Hällén, Linn (2018) <i>Våld i nära relationer: socialt arbete i forskning och praktik</i>. Stockholm: Liber.</p> <p>Strid, S., Baianstovu, R. Í. & Enelo, J. (2021). <i>Inequalities, isolation, and intersectionality: A quantitative study of honour-based violence among girls and boys in metropolitan Sweden</i>. Women's Studies: International Forum, 88.</p> <p>Överlien, Carolina (2017). 'Do you want some arm wrestling?': children's strategies when</p>	<p>Länsstyrelsen i Östergötlands webbsida om Mäns våld mot kvinnor: https://www.lansstyrelsen.se/ostergotland/samhalle/social-hallbarhet/jamstalldhet/mans-vald-mot-kvinnor.html</p> <p>Rapport: "Det osynliga våldet" Länsstyrelsen Östergötland (Finns i mappen Lisam) NCK om mäns utsatthet för våld: https://www.uu.se/centrum/nck/kunskapsbank-om-vald/fakta-och-forskning-om-vald/mans-utsatthet-for-vald-i-nara-relationer</p> <p>Rapporter från MFD om våld mot personer med</p>

		experiencing domestic violence and the meaning of age, <i>Child and Family Social Work</i> , 22, 2: 680–688	Funktionsnedsättning (Lisam) Östlund, Lena (red.) (2022) <i>Äldre personers utsatthet för våld i nära relationer. Interprofessionella perspektiv</i> Studentlitteratur Lund.
Våld i nära relationer mot äldre - Tantjouren	Anna Maria Crabo Anne-Helene Nilsson		Östlund, Lena (red.) (2022) <i>Äldre personers utsatthet för våld i nära relationer. Interprofessionella perspektiv</i> Studentlitteratur Lund.
Överskudsättning vräkning och andra påtvingade avflyttningar från bostad	Pia Kjellbom	Kjellbom Pia (2017) <i>Barns rätt till rätten vid risk för vräkning och andra påtvingade avflyttningar</i> . Arena. (Finns i Lisam)	<i>Hemlöshetsrapporten</i> (2024) (LISAM) Henriksson, A-S & Ingvarsson, T (2019) <i>Överskudsättning och skuldrådgivning i socialtjänsten</i> . Stockholm: Norstedts juridik.
Migration och socialt arbete	Maria Persdotter	Montesino, Noma & Righard, (red.) (2015). <i>Socialt arbete och migration</i> . Malmö: Gleerups. (kap 2, 3).	Johansson, J.; Söderqvist Forkby, Å.; Wernesjö, U. (red.) (2021). <i>Rasism, antirasism och socialt arbete i spåren av migration</i> . Lund, Studentlitteratur.
Transnationella perspektiv i socialt arbete	Maria Persdotter	Leinonen, J., Pellander, S., (2020). <i>Temporality and everyday in security in the lives of separated refugee families</i> . In: Hiitola,	

		<p>J., Kati Turtiainen, Gruber, S. & Tiilikainen, M. <i>Family life in transition: borders, transnational mobility, and welfare society in Nordic countries</i>. London: Routledge. pp. 118–128. (Lisam)</p> <p>Montesino, Noma & Righard, Erica (red.) (2015). <i>Socialt arbete och migration</i>. Malmö: Gleerup. (kap 2, 11)</p>	
<p>Kommuners mottagande av ensamkommande barn -migrationsrättslig kategorisering och det sociala arbetets praktik (inspelad föreläsning)</p>	<p>Sofi Jansson-Keshavarez</p>	<p>Andersson, Gunvor, Höjer, Ingrid, Sallnäs, Marie & Sjöblom, Yvonne (2020) <i>När samhället träder in – barn, föräldrar och social barnavård</i>. Lund: Studentlitteratur. Kapitel 7</p> <p>Elsrud, Torun (2020). Resisting social death with dignity. The strategy of re-escaping among young asylum-seekers in the Wake of Sweden's sharpened asylum laws, <i>European Journal of Social Work</i>, 23:3: 500-513. (Lisam).</p> <p>Melander, C., Brinck-Larsen, M. (2021). <i>Agape – ett</i></p>	<p>Johansson, J.; Söderqvist Forkby, Å.; Wernesjö, U. (red.) (2021). <i>Rasism, antirasism och socialt arbete i spåren av migration</i>. Lund; Studentlitteratur.</p>

		socialt mobiliserande och antirasistiskt socialt arbete. I Johansson, J.; Söderqvist Forkby, Å.; Wernesjö, U. (red.) (2021). <i>Rasism, antirasism och socialt arbete i spåren av migration.</i> Studentlitteratur. s. 271–299. (Lisam)	
Ålder, äldre och socialt arbete.	Joy Torgé	Ernst Bravell, M., Östlund, L. (red) (2020) <i>Äldre och åldrande. Grundbok i gerontologi.</i> Gleerups	Jönson, H. & Harnett, T. 2015) <i>Socialt arbete med äldre.</i> Stockholm Natur & Kultur.
Socialt arbete med äldre	Annsophie Mahrs Träff	Ernst Bravell, M., Östlund, L. (red) (2020) <i>Äldre och åldrande. Grundbok i gerontologi.</i> Gleerups	Wolmesjö, Maria (red). (2019) <i>Brukardelaktighet och inflytande i äldreomsorg.</i> Studentlitteratur (kapitlen om brukardelaktighet). Jönson, H. & Harnett, T. 2015) <i>Socialt arbete med äldre.</i> Stockholm Natur & Kultur. Elmersjö, M., Hultqvist, S. & Johansson, S. (red.) (2023) <i>Socialt arbete i äldreomsorg. Professionell handläggning i teori och praktik.</i> Gleerups
Personer med Funktionsnedsättningar -levnadsförhållanden	Susanne Larsson	Larsson, Susanne. (2021). <i>Självbestämmande i LSS: En villkorad rättighet för</i>	Söder, Mårten & Hugemark, Agneta (red.) (2016) <i>Bara funktionshindrad?</i>

<p>och relationen till det sociala verksamhetsfältet</p>		<p><i>personer med intellektuell funktionsnedsättning</i></p> <p>› Doktorsavhandling. Ersta Sköndal Bräcke Högskola. https://esh.diva-porta1.org/smash/get/diva2:1543060/FULLTEXT03.pdf (kap. 1 och 8)</p> <p>Ineland, Jens, Molin Martin, Sauer Lennart (2019) <i>Intellektuell funktionsnedsättning, samhälle och välfärd.</i> Malmö; Gleerups</p>	<p><i>funktionshinder och intersektionalitet.</i> Malmö: Gleerups.</p> <p>Rapporter från MFD om våld mot personer med funktionsnedsättning (Lisam)</p>
<p>Personer med Funktionsnedsättningar -levnadsförhållanden och relationen till det sociala verksamhetsfältet</p>		<p>Larsson, Susanne. (2021). Självbestämmande i LSS: <i>En villkorad rättighet för personer med intellektuell funktionsnedsättning</i></p> <p>› Doktorsavhandling. Ersta Sköndal Bräcke Högskola. https://esh.diva-porta1.org/smash/get/diva2:1543060/FULLTEXT03.pdf (kap. 1 och 8)</p> <p>Ineland, Jens, Molin Martin, Sauer Lennart (2019) <i>Intellektuell funktionsnedsättning, samhälle och välfärd.</i> Malmö; Gleerups</p>	<p>Söder, Mårten & Hugemark, Agneta (red.) (2016) <i>Bara funktionshindrad? funktionshinder och intersektionalitet.</i> Malmö: Gleerups.</p> <p>Rapporter från MFD om våld mot personer med funktionsnedsättning (Lisam)</p>
<p>Funktionsnedsättningar – innebörd,</p>		<p>Larsson, Susanne. (2021).</p>	<p>Söder, Mårten & Hugemark,</p>

<p>konsekvenser för handläggning och utförande</p>		<p>Självbestämmande i LSS: <i>En villkorad rättighet för personer med intellektuell funktionsnedsättning</i> Doktorsavhandling. Ersta Sköndal Bräcke Högskola. https://esh.diva-porta1.org/smash/get/diva2:1543060/FULLTEXT03.pdf (kap. 1 och 8)</p> <p>Ineland, Jens, Molin Martin, Sauer Lennart (2019) <i>Intellektuell funktionsnedsättning, samhälle och välfärd</i>. Malmö; Gleerups</p>	<p>Agneta (red.) (2016) <i>Bara funktionshindrad? funktionshinder och intersektionalitet</i>. Malmö: Gleerups.</p> <p>Rapporter från MFD om våld mot personer med funktionsnedsättning (Lisam)</p>
<p>Perspektiv på personlig assistans</p>	<p>Annika Taghizadeh Larsson</p>	<p>Egard, H. & Hedvall, P. O (2021) ”Tur att jag inte blev omprövad i år” – Samtal om ett villkorat liv med personlig assistans. Nordisk välfärdsforskning. s 20–31. https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1554196/FULLTEXT01.pdf</p>	<p>Altermark, Knutsson & Svensson Chowdhury (red.) (2018). <i>Forskning om personlig assistans</i>. (Lisam)</p>
<p>Teoretiska perspektiv på missbruk och beroende</p>	<p>Lina Homman</p>	<p>Socialstyrelsen (2019) <i>Nationella riktlinjer för vård och stöd vid missbruk och beroende</i>. Stockholm. Socialstyrelsen.</p> <p>Johnson, Björn, Richert, Torkel &</p>	

		Svensson, Bengt (2023) <i>Alkohol-och narkotikaproblem</i> . Lund: Studentlitteratur. Kap. 1–4	
Alkohol droger och psykisk ohälsa	Lina Homman	Johnson, Björn, Richert, Torkel & Svensson, Bengt (2023) <i>Alkohol-och narkotikaproblem</i> . Lund: Studentlitteratur. Kap. 5–12	Everything you think you know about addiction is wrong- https://www.ted.com/ talks/johann_hari_e verything_you_think _you_know_about_a ddiction_is_wrong Andersson, Pierre. Avkriminalisering av narkotika. Vad kan vi lära av Portugal? (2020) Narkotikapolitiskt center. https://narkotikapolit isktcenter.se/wp-cont ent/uploads/2020/02/ NPC_rapport_Portug al_webb.pdf
Brottslighet och förklaringar till brottslighet	Ann-Christine Larsson	Engdahl, O. & Lindgren, S-Å. (2017). <i>Varför begår människor brott? Samhällsvetenskapli ga svar på kriminologins grundfråga</i> . Lund; Studentlitteratur.	Bergström, G. (2024) <i>Kriminalitet som livsstil 5.0</i> . Lund: Studentlitteratur.
Introduktion till fördjupningsarbetet och att göra en forskningsöversikt	Annsophie Mahrs Träff Erika Crabo	Blomström, Vendela & Wennerberg, Johanna (2021) <i>Akademiskt läsande och skrivande</i> . Lund: Studentlitteratur	OBS! Se den inspelade föreläsningen som finns på LISAM innan Erikas workshop
Introduktionsföreläs ning inför färdighetsträning Att göra en Nätverkskarta	Linnea Fougman och Björn Hultén	Moody Källberg, M, Hedberg Eriksson, Ström, M. & Tenerz B. (2018) <i>Engagerande</i>	

		Nätverksmöten. Lund: Studentlitteratur.	
--	--	---	--

Examination och obligatoriska moment

Syftet med examinationerna är att du som student ska visa att du kan använda de kunskaper och färdigheter som definieras i kursens lärandemål. Nedan följer detaljerade instruktioner för kursens examinerande moment. I vissa fall ges kompletterande information på kursens Lisam-sida.

Observera att alla seminarier, Färdighetsträning del 2 samt handledningstillfälle 3 i fördjupningsarbetet är obligatoriska tillfällen.

När ni i instruktionerna till ett seminarium ombeds att ta fram diskussionsfrågor så lägger ni in frågorna i ett dokument (döp till gruppnamn och kod för seminariet) i er gruppmap på Lisam. Var noga med att skriva in vilka som deltagit i arbetsgruppens förberedelse.

Ersättningsuppgifter blir tillgängliga när respektive seminarium är avslutat. Ersättningsuppgifter lämnas in på Lisam senast en vecka efter kursens slut, meddela kursansvarig när du lämnat in ersättningsuppgift. Observera att endast två av seminarierna får ersättas med ersättningsuppgift.

Vid fler än två missade seminarier kontakta kursansvarig.

För sent inlämnad examination, komplettering, omexamination, ersättningsuppgift eller missat ersättningstillfälle innebär att momentet eller examinationen får göras om vid nästa tillfälle. I vissa fall kan detta innebära vid nästa kurstillfälle. Kontakta då utbildningsadministratörerna så kan de lägga in dig i nästa kurstillfälles Lisam-rum.

Det är heller inte tillåtet att generera text genom att använda AI-tjänster.

Vid inlämning av skriftliga uppgifter ska referering ske med hjälp av Harvard-sytemet. För vägledning i användandet kan ni med fördel använda er av Högskolan i Borås guide: <https://www.hb.se/Biblioteket/Skriva-och-referera/Referera-till-kallor/Guide-till-Harvardssystemet/>. Det kan förekomma viss anpassning av detta i kursen.

Seminarium/workshop/färdighetsträningar: Titel på momentet (Examinationskod)

Seminarium sociala barnvården (SE25)

Inför det här seminariet har vi alla tillsammans sett filmen Goliat. Filmen visas i föreläsningssal på Campus. (För de som absolut inte kan vara närvarande finns några få "extrabiljetter").

Förberedelse i arbetsgrupp:

Till seminariet ska ni i arbetsgruppen ha läst följande litteratur:

Andersson, Gunvor, Höjer, Ingrid, Sallnäs, Marie & Sjöblom Yvonne (2019) *När samhället träder in – barn, föräldrar och social barnvård*. Lund, Studentlitteratur (kap. 1, 2, 3, 4, 10, 11).

Bing, Vibeke & Abrahamsson, Agneta (2011). Vem annars ska göra det vi gör - om socialt arbete på familjecentral. *Socialmedicinsk Tidskrift*. 88, 2: 144–154.

Under seminariet:

1. Gemensam samling i seminariegrupp för introduktion och för indelning i tvärgrupper
2. I tvärgruppen diskuterar ni följande frågor:
  - Vilka barnvårdsinsatser ni ser som lämpliga i familjen och argumentera för varför ni bedömer dessa insatser lämpliga och varför andra insatser ses som mindre lämpliga.
  - Diskutera denna fråga i relation till frivilliga insatser respektive tvångsinsatser. Argumentera för de respektive insatserna!
  - Diskutera även de föreslagna insatserna i relation till en barnskyddsmodell respektive familjestödsmodell. Det vill säga vilka insatser som bedöms vara lämpliga utifrån respektive modell. Varför? Argumentera.
  - Koppla diskussionen till den litteratur som ni har läst till seminariet och de föreläsningar som föregått seminariet.
3. Seminarieledaren finns med under hela seminariet. 15 minuter paus när det passar
4. De sista 15 minuterna på seminariet berättar de olika grupperna om sina diskussioner och lyfter eventuella nya frågor.

För att bli godkänd krävs närvaro och delaktig tvärgruppernas diskussion samt att vara förberedd på att presentera vad tvärgruppen diskuterat inför helgrupp i slutet av seminariet.

Ersättningsuppgift (SE25)

Den som missar filmvisningen ansvarar själv för att se filmen (går att hyra från TriArt). Ersättningsuppgiften publiceras i Lisam direkt efter seminariets slut.

Seminarium: Ekonomisk utsatthet (SE33)

Inför seminariet:

Varje grupp arbetar med "sina" tilldelade uppgifter som kommer att finnas under Samarbetsytan och kallas "Databas". Varje grupp lägger in dina resultat i databasen (skapa inte nya dokument) "Databasen" kommer att finnas tillgängliga en vecka före seminariet. Lägg in era uppgifter och använd andra grupperns uppgifter.

Under seminariet:

Gör research i gruppen (utifrån databasen) för att skapa möjligheter att ta fram en budget utifrån de fall ni kommer att få tillgång till under själva seminariet. Förbered en kortare presentation i gruppen och redogör för era förslag, och de svårigheter som framkom under er research. Er seminarieledare kommer också att uppdatera er om fallbeskrivningen och be er ta ställning till några oförutsedda situationer som personerna har hamnat i. Seminarieledaren finns med under hela seminariet.

För att bli godkänd krävs närvaro, delaktighet i gruppens skapande av databasen, samt att vara förberedd på att presentera gruppens förslag och eventuella svårigheter inför helgrupp i slutet av seminariet.

Ersättningsuppgift (SE33)

Ersättningsuppgiften publiceras direkt efter seminariets slut lämnas in på Lisam senast en vecka efter kursens slut, meddela kursansvarig när du lämnat in ersättningsuppgift.

Seminarium: Våld i nära relationer (SE31)

Individuell förberedelse: Till seminariet ska du ha läst följande litteratur:

Sinisalo, Eveliina & Moser Hällén, Linn (2018) *Våld i nära relationer: socialt arbete i forskning och praktik*. Stockholm; Liber

Överlien, Carolina (2017). "Do you want some arm wrestling?": children's strategies when experiencing domestic violence and the meaning of age. *Child and Family Social Work*, 22,2: 680–688.

Förberedelse i arbetsgrupp innan seminariet: Er uppgift är att identifiera verksamheter som riktar sitt arbete mot våldsutövare vuxen, våldsutsatt vuxen samt barn som antingen bevittnat våld eller är våldsutsatt. Vilka insatser finns?

Verksamheterna kan vara inom offentliga, ideella eller privata sektorer. Använd hemsidor och annat informationsmaterial för att göra en beskrivning av era valda verksamheter och de insatser som finns.

Grupp A, D, G, J fokuserar på insatser till barn.

Grupp B, E, H, K fokuserar på insatser till våldsutövare.

Grupp C, F, I, L fokuserar på insatser till våldsutsatt.

Koppla även teoretiska perspektiv till varje "målgrupp" (barn, våldsutövare, våldsutsatt).

Vid seminariet:

1. Indelning i tvärgrupper.
2. Vid seminariet tilldelas ni ett fall. Ni ska utifrån era förberedelser ge förslag till olika insatser för de olika personerna i fallet samt diskutera möjligheter/hinder för att genomföra insatserna. (ta 15 minuters paus när det passar)
  - a) Börja med att presentera de verksamheter och dess insatser som ni har tagit fram.
  - b) Utifrån fallet - vilka insatser ser ni att familjen behöver? Är de möjliga att genomföra? Diskutera för/nackdelar med olika lösningar.
  - c) Kan våld i nära relation upptäckas tidigare? Hur i så fall och av vem? Vilka andra "aktörer" kunde ha larmat tidigare?
  - d) Hur hjälper de olika teoretiska perspektiven att förklara våld i nära relation?
3. Samling i helgrupp med gemensam reflektion från gruppen och eventuella frågor de sista 15 minuterna.

För att bli godkänd krävs förberedelse, både individuellt och i arbetsgruppen, närvaro och delaktighet i tvärgruppens diskussion samt att vara förberedd på att presentera förslag och eventuella svårigheter inför helgrupp i slutet av seminariet.

Ersättningsuppgift (SE31)

Ersättningsuppgiften öppnar och presenteras i Lisam när seminariet avslutats.

Ersättnings-uppgiften lämnas in på Lisam senast en vecka efter kursens slut, meddela kursansvarig när du lämnat in ersättningsuppgift.

Seminarium: Migration (SE26)

Individuell förberedelse:

Till seminariet ska du ha läst följande litteratur:

Montesina, N. & Righard E. (red.) (2025). *Socialt arbete och migration*. 1. Uppl. Malmö: Gleerup. Kapitel 1, 2 och 11.

Jansson-Keshavarez, S., Lundberg, A. & Obenius, H. (2021). Förskjutningar av välfärdsrättigheter och ansvar. I Elsrud, T., Gruber, S. & Lundberg, A. (red.)

Rättssäkerhet och solidaritet – vad hände? En antologi om mottagandet av människor på flykt.

(319–334) Linköpings universitet.

Andersson, Gunvor., Höjer, Ingrid., Sallnäs, Marie & Sjöblom, Yvonne (2020) *När samhället träder in – barn, föräldrar och social barnavård*. Lund: Studentlitteratur. Kapitel 7.

Elsrud, Torum (2020). Resisting social death with dignity. The strategy of re-escaping among young asylum-seekers in the Wake of Sweden's sharpened asylum laws. *European Journal of Social Work*. 23:3:500-513.

Leionen, J., Pellander, S. (2020). Temporality and everyday (in)security in the lives of separated refugee families. In: Hiitola, J., Turtiainen, K. Gruber, S. & Tiilikainen, M. *Family life in transition: borders, transnational mobility, and welfare society in Nordic countries*. London: Routledge. pp. 118–128.

Förberedelse i arbetsgrupp:

1. Fundera över hur vuxna och barn i familj med erfarenhet av flykt samt barn som flytt till Sverige utan vårdnadshavare beskrivs och framställs i media (tv, dagspress, internetforum, reklam, poddar, böcker, radio, etc.). Ge exempel och koppla till litteraturen samt föreläsningarna.
2. Reflektera sedan över hur framställningar och fördomar som finns i samhället om människor med erfarenhet av flykt samt synen på migration och mottagande av människor på flykt kan forma er egen uppfattning samt det sociala arbetets praktik. Vilka spår av transnationalitet ser ni i framställningarna av både familjer och individer?
3. Ta med er två exempel till seminariet som utgångspunkt för diskussion.
4. Fundera också över vilka offentliga, privata och/eller ideella organisationer som kan kopplas till migration/transnationellt socialt arbete.

Under seminariet:

- Introduktion och inledning inför arbete i seminariegrupp.
- Arbete i tvärgrupp:
  - Ni turas om i tvärgruppen att diskutera varandras exempel och kopplar till litteratur och föreläsningar som föregått seminariet.
  - Fokusera på hur ett transnationellt perspektiv kan tillämpas inom socialt arbete i de exempel som diskuteras. Vilka utmaningar och möjligheter ser ni?
  - Se till att sammanfatta era diskussioner innan ni går tillbaka till helgrupp. (Glöm inte att ta en paus så ni orkar hela seminariet)

Seminarieledaren finns med under hela seminariet.

Vi avslutar i seminariegrupp de sista 15 minuterna av seminariet.

För att bli godkänd krävs förberedelse enl. ”Individuell förberedelse”, närvaro och delaktighet i gruppens diskussion samt att vara förberedd på att presentera förslag och eventuella svårigheter inför helgrupp i slutet av seminariet.

Ersättningsuppgift (SE26)

Ersättningsuppgiften öppnar i Lisam när seminariet avslutas. Ersättningsuppgiften lämnas in på Lisam senast en vecka efter kursen slut, meddela kursansvarig när du lämnat ersättningsuppgift.

Seminarium: Äldre (SE27)

Förberedelse i arbetsgrupp:

1. Till seminariet ska ni i arbetsgruppen ha läst relevanta delar i följande litteratur: Ernst Bravell, M., Östlund, L. (red) (2020) *Äldre och åldrande. Grundbok i gerontologi*. Gleerups
2. Diskutera och ge exempel på hur äldre eller äldreomsorg beskrivs eller framställs i media (tv, dagspress, internetforum, reklam, poddar, böcker, radio etc.). Ge exempel och koppla till litteraturen och föreläsningarna
3. Fundera över vilka offentliga, privata och/eller ideella organisationer som finns för äldre.
4. Reflektera också över vilka fördomar ni själva har om äldre eller äldreomsorg och hur ni ser på er egen ålderdom.
5. Förbered också två diskussionsfrågor att ta upp under seminariet.

Under seminariet:

1. Introduktion i seminariegrupp och uppdelning i tvärgrupper.
2. Arbete i tvärgrupp där ni diskuterar era frågor (paus, 15 minuter, när så är lämpligt)
3. Summering och reflektion i hel seminariegrupp under de sista 15 minuterna av seminarietiden.

Seminarieledaren finns med under hela seminariet.

För att bli godkänd, närvaro och delaktighet i gruppens diskussion samt att vara förberedd på att presentera förslag och eventuella svårigheter inför helgrupp i slutet av seminariet.

Ersättningsuppgift (SE27)

Ersättningsuppgiften öppnar i Lisam när seminariet avslutas. Ersättningsuppgiften lämnas in på Lisam senast en vecka efter kursen slut, meddela kursansvarig när du lämnat ersättningsuppgift.

Seminarium: Funktionshinder (SE28)

Inför seminariet:

1. Till seminariet ska alla i arbetsgruppen ha läst relevanta kapitel i Ineland, J., Molin M. & Sauer L. (2019) *Intellektuell funktionsnedsättning, samhälle och välfärd*. Malmö; Gleerups. Kapitlen kan delas upp i den egna gruppen och ni berättar om för varandra

(dvs håll ett litet seminarium i arbetsgruppen kring boken).

2. Läs gruppens tilldelade artikel (hela arbetsgruppen läser en artikel):

Artikel 1: (grupp: A D G J)

Bergman, A-S, Melin Emilsson, U. & Järkestig Berggren, U. (2020). Persons with certain functional impairments apply for parenting support: a study of personal assistance assessments in Sweden, *Nordic Social Work Research*, pp. 1-13.

Artikel 2: (grupp: B E H K)

Luthra, R., Westberg, N., Högdin, S. & Tidman, M. (2020). 'Just because one has attended a special class does not mean that one isn't capable': the experiences of becoming and being not involved in traditional occupations for young people with intellectual disability, *Nordic Social Work Research*, 10(4): pp. 330-342.

Artikel 3: (grupp: C F I L)

Norstedt, M. (2019). Work and Invisible Disabilities: Practices, Experiences and Understandings of (Non)Disclosure, *Scandinavian Journal of Disability Research*, 21(1), pp. 14-24.

3. I arbetsgruppen ska ni förutom att läsa och diskutera artikeln sammanfatta de centrala delarna samt ta fram minst en diskussionsfråga kring att leva med funktionsnedsättning. Förbered er så att alla kan presentera artikeln och hålla i diskussion kring frågan/frågorna vid seminariet (presentationen sker i tvärgrupp)

Under seminariet:

1. Gemensam samling i seminariegruppen för introduktion och för indelning i tvärgrupper.
2. I tvärgruppen presenterar ni först samtliga artiklar för varandra. (Håll denna del relativt kort, men utan att det blir så kort att det blir obegripligt för den som inte läst respektive artikel)
3. Diskutera sedan de frågor ni förberett i arbetsgrupperna. Koppla till litteraturen och föreläsningen som föregått seminariet. (Paus, 15 minuter när det passar)
4. Återsamling, summering och reflektion i helgrupp, de sista 15 minuterna av seminarietiden.

Seminarieledaren finns med under hela seminariet.

För att bli godkänd krävs närvaro förberedelse enligt ”inför Seminariet”, delaktighet i gruppens diskussion samt att vara förberedd på att presentera förslag och eventuella svårigheter inför helgrupp i slutet av seminariet.

Ersättningsuppgift (SE28)

Ersättningsuppgiften öppnar direkt efter seminariets slut och lämnas in i Lisam senast en vecka efter kursens slut. Meddela kursansvarig när du lämnat in ersättningsuppgift.

Seminarium: Missbruk och beroende (SE29)

Inför seminariet:

Har vi alla tillsammans sett filmen MonaLisa Story, som är en stark och berörande film. Filmen visas i föreläsningssal på Campus (För de som inte kan vara närvarande finns några få ”extrabiljetter” för att titta på filmen hemifrån).

Förberedelse i arbetsgrupp:

1. Diskutera i arbetsgruppen hur det ni sett i filmen kan förstås med koppling till den litteratur som ni läst.
Formulera två diskussionsfrågor som ni lägger i ett dokument (döp till gruppnamn och kod för seminariet) i er gruppmap på Lisam på samarbetsytan med koppling till filmen att ta med till seminariet. Alla ska vara förberedda att leda diskussion kring gruppens frågor vid seminariet som sker i tvärgrupp.

Under seminariet:

1. Gemensam samling i seminariegrupp för introduktion och indelning i tvärgrupper.
2. Diskussion av frågor i tvärgrupper. (Paus 15 minuter när det passar)
3. Summera i gruppen innan ni går tillbaka vad ni vill lyfta i seminariegruppen. Har diskussionen lett till nya frågor?
4. Samling i seminariegrupp, summering/reflektion kring eventuella nya frågor de sista 15 minuterna.

Seminarieledaren finns med under hela seminariet.

För att bli godkänd, närvaro och delaktighet i gruppens diskussion samt att vara förberedd på att presentera förslag och eventuella svårigheter inför helgrupp i slutet av seminariet.

Ersättningsuppgift (SE29)

Den som missar filmvisningen ansvarar själv för att se filmen (går att hyra på TriArt). Ersättningsuppgiften öppnar direkt efter seminariets slut och lämnas in i Lisam senast en vecka efter kursens slut. Meddela kursansvarig när du lämnat in ersättningsuppgift.

Fördjupningsarbete och seminarium (EX12)

Under senare delen av kursen ska ni i mindre grupper (se indelning i separat dokument på Lisam) genomföra ett fördjupningsarbete – ett mindre omfattande vetenskapligt arbete.

I provkoden ingår

- aktivt deltagande i skrivgruppens arbete
- rapport
- aktivt deltagande i seminarium (presentation och diskussion)

Momentet introduceras först vid kursintroduktionen, men vi har även en specifik introduktion av det här momentet under andra halvan av kursen. För att knyta samman teori och praktik under kursen ska ni i er skrivgrupp utgå från ett case/scenario, som ni själva väljer/hittar. Ni får inte välja fritt utan det måste ha en koppling till det fördjupningsområde som gruppen tilldelats. Ni har stor frihet i valet av case/scenario. Det kan vara ett ”människoöde” eller en livsberättelse i ljud, text eller bild, dvs en människas berättelse om sitt liv och sin situation. Människan kan vara barn, ung, vuxen eller äldre. Det viktiga är att berättelsen/beskrivningen kan relateras till ert tilldelade fördjupningsområde. Självklart kan det finnas kopplingar även till andra områden, men sätt ert tilldelade fördjupningsområde i fokus.

Vad kan vara lämpligt material för ert case/scenario? Ni har möjlighet att välja det ni ska utgå från i en form som passar er själva. Det kan vara ett avsnitt ur en podd, en dokumentär från TV eller radio, en artikel, ett avsnitt ur en självbiografi eller något liknande. Ni ska kunna identifiera någon form av social problematik i relation till ert fördjupningsområde och därmed också kunna ha en människa i tanken när ni börjar söka litteratur för fördjupningsarbetet. När ni kommit överens i skrivgruppen och valt ert case/scenario samlas ni för att hitta den fråga som ska guida er när ni söker forskning och kunskap till fördjupningsarbetet.

Börja med att inventera vad ni redan vet eller har med er.

- Vad handlar caset/scenariot om?
- Vad är det centrala?
- Vilka associationer ger det?

Sortera och problematisera era idéer och uppslag.

- Vad behöver ni veta mer omkring?
- Formulera en eller två frågor som kan fungera som ”kompass” när ni ska börja söka kunskap och forskning?

Inför litteratursökning finns en inspelad föreläsning med Erika Crabo, CNB (på Lisam) som ni tittar på innan workshopen kring litteratursökning. Förutom att ge er fördjupade kunskaper om olika fält inom socialt arbete syftar hela momentet med fördjupningsarbetet även till att ni ska träna på delar av det vetenskapliga hantverket (dvs att gå igenom tidigare forskning) inför arbetet med examensarbetet i termin 6.

Resurser för arbetet med sökning och skrivande:

- Föreläsning kring att göra en forskningsöversikt
- Workshop kring sökning av litteratur
- Stöd för läsande och skrivande: Blomström, Vendela & Wennerberg, Johanna (2021) *Akademiskt läsande och skrivande*. Lund: Studentlitteratur.
- Handledning i grupp

Handledning, tre tillfällen:

Skrivgrupperna träffas tillsammans med sin handledare enligt ett separat schema (tre skrivgrupper bildar en handledningsgrupp).

Det *första handledningstillfället* är ett kortare tillfälle då ni har möjlighet att diskutera de forskningsfrågor som ska guida er vid sökningar. Kanske behöver frågan formuleras om för att vara möjlig att besvara. Vid handledningarna är ni även resurser för varandra, dvs. lär av och stöttar varandra.

Vid det *andra handledningstillfället* har ni kommit en bit in i sökarbetet och skrivprocessen. Ni har börjat se vilka teman/områden/kategorier ni kan sortera litteraturen i och har ett första utkast klart. Handledningen ska utgå från de frågor som ni ställs inför i arbetet med uppgiften och de problem ni för tillfället brottas med. Lägg upp utkastet, så långt ni hunnit, på Samarbetsytan, senast 12.00 dagen före handledningen. Läs de övriga gruppernas utkast så att alla kan vara delaktiga i samtalet vid handledningen.

Vid det *tredje handledningstillfället* har ni en nästintill färdig rapport och bör kunna ha möjlighet att börja besvara den/de frågor som ligger till grund för rapporten. Lägg upp underlaget i samarbetsytan senast kl. 12.00 dagen före handledningen. Inför detta tillfälle kommer ni ha bestämt vilken grupp som läser vilket arbete lite extra noga för att kunna ge

kommentarer. Ni läser samtliga arbeten i handledningsgruppen, men koncentrerar er lite extra på det tilldelade arbetet. Att opponera på ett annat arbete är obligatoriskt, då alla ska både ge och få kommentarer från studentkamraterna.

Ersättningsuppgift handledningstillfälle tre.

Den som inte deltar i sista handledningstillfället skriver själv en oppositionsrapport där man kommenterar de andra gruppernas arbeten. Det arbete som din grupp fått tilldelad ska vara en fullständig opposition. För det andra arbetet kan kommentarerna ha en mindre omfattning. Arbetet lämnas in i Lisam senast en vecka efter kursens slut. Meddela handledaren när rapporten är inlämnad.

Rapporten (EX12):

Arbetet redovisas i form av en text som omfattar ca 3000-4500 ord inklusive referenser och uppfyller grundläggande vetenskapliga formkrav. Referenser enl. Harvarssystemet. OBS! Sidhänvisning ska ges till alla referenser i text även om det inte anges i Harvardguiden. Skriv era namn på arbetet och informera handledare/seminarieledare om någon inte bidragit till arbetet.

Rapporten lämnas in som en gruppinlämning i Lisam. Där granskas den i textmatchningsverktyget Ouriginal och bedöms av handledaren. Ni får skriftliga kommentarer på rapporten.

Seminariet (EX12)

Inför seminariet:

Inför seminariet har ni i skrivgruppen förberett er så att alla i skrivgruppen kan presentera arbetet med fokus på innehåll och kunskap i relation till er fråga. Ni får gärna göra det som en ppt-presentation, men det är inte ett krav. Börja berätta kort om ert case/scenario och den/de frågor som guidat litteratursökningen. Vad har ni lärt? Hur skulle den kunskapen kunna användas i relation till ert case/scenario?

Under seminariet:

1. Seminariet inleds med en gemensam introduktion för alla i kursen.
2. Sedan går vi ut i grupper (enligt separat schema) där samtliga fördjupningsområden är representerade.
3. Syftet är att ni ska få dela de kunskaper ni fått via fördjupningsarbetet med varandra.
4. Varje skrivgrupp ansvarar själv för att övriga studenter får del av er kunskap.

Seminarieledarna finns som resurser för er under den tid som seminariet pågår.

Delaktighet genom hela arbetet med fördjupningsarbetet samt presentation vid seminariet krävs för att bli godkänd.

Ersättningsuppgift (EX12)

Ersättningsuppgiften öppnar direkt efter seminariets slut. Den lämnas in på Lisam senast en vecka efter kursens slut, meddela kursansvarig när du lämnat in ersättningsuppgiften.

Om någon student i skrivgruppen inte deltar i arbetet med fördjupningsarbetet så kontakta kursansvarig, helst i ett tidigt stadium.

Examination Anonym hemtentamen (EXM8)

Kursens hemtentamen är en självständig individuell uppgift och samarbete är därmed inte tillåtet under arbete med hemtentamen. Det är heller inte tillåtet att generera text genom att använda AI-tjänster. För att du som student ska vara anonym under rättningen av din examinationsuppgift administreras den via inlämningsfunktionen på LISAM. Du lämnar in din tentamen via inlämningsfunktionen där ditt namn inte är synligt, varken för lärare eller administrativ personal. Först efter att tentamen är granskad och bedömd så upphävs anonymiteten. Genom inlämningsfunktionen kan inskickade dokument även gå vidare till Ouriginal utan att du som student behöver göra något extra.

Betyg på tentamen är VG, G och U. En tentamen med resultatet G kan inte skrivas om för att ge VG. En tentamen med betyget U kan inte kompletteras utan tentamen måste skrivas om vid omtentamenstillfälle eller när kursen går igen.

Betygsnivåer:
Max poäng 26
VG 20p
G 15p
U under 15 p

Färdighetsträning (FÄR5)

Sista delen av kursen kommer vi att ägna oss åt nätverk, nätverkskartor och nätverksarbete.

Arbetet inleds med en introducerande föreläsning med Linnea Fougman och Björn Hultén, Norrköpings kommun kring vad nätverksarbete är samt hur en nätverkskarta kan konstrueras och fungera som verktyg vid/inför ett nätverksmöte.

Första delen av färdighetsträningen introduceras vid föreläsningen och genomförs direkt efter denna. Ni arbetar då med era egna nätverkskartor. För den som tycker att det känns för privat finns möjligheten att använda ett fall. Ni genomför arbetet med nätverkskarta självständigt i era skrivgrupper. Mall för nätverkskarta ligger på Lisam, men delas också ut vid föreläsningen.

Upplägg: En person intervjuar, en blir intervjuad och om ni är tre i gruppen så fungerar den personen observatör. När intervjun är klar och nätverkskartan ifylld får den som är observatör dela med sig av sina reflektioner till den som intervjuar. Sedan byter ni roller så att alla får vara med om att göra sin nätverkskarta. Avsluta med att tillsammans reflektera över om hur det var att intervjuar, att bli intervjuad och om det var något särskilt som ni la märke till i rollen som observatör.

Avsluta med att summera era viktigaste reflektioner i några meningar som ni skriver i ett dokument och lägger in i er gruppmap på Lisam (glöm inte skriva era namn då dokumentet även fungerar som närvaroregistrering).

Andra delen av färdighetsträningen genomförs under handledning av antingen Linnea eller Björn. Två arbetsgrupper i taget arbetar tillsammans med Linnea/Björn. Färdighetsträningen

är ett rollspel där ett nätverksmöte genomförs utifrån ett case/scenario. Under färdighetsträningen blir ni tilldelade roller. Håll i tanken att rollspelet inte är en prestation ni ska genomföra utan ett tillfälle för lärande och reflektion.

Båda delarna av färdighetsträningen är obligatoriska.

Ersättningsuppgift (FÄR5)

Vid frånvaro under första delen av färdighetsträningen (nätverkskartan) gäller att du tar del av litteraturen till tillfället och att du själv fyller i och gör en egen nätverkskarta för dig själv. Skriv sedan en reflektion kring svårigheter och möjligheter med att arbeta med nätverkskarta (max 600 ord). Maila reflektionen till kursansvarig.

Vid frånvaro under den andra delen av färdighetsträningen (rollspel nätverksmöte) erbjuds ev. ett ersättningstillfälle. Alternativet är att delta i momentet när kursen ges nästa termin.

Summering av kurs

Den avslutande **Workshopen** genomförs på Zoom och är inte obligatorisk. Förhoppningsvis vill många ändå ta tillfället att tillsammans få summera vad kursen gett i form av insikter och lärdomar samt ge återkoppling på vad som fungerat bra under kursen och vad som fungerat mindre bra.

Allmän information

Beslut om särskilda medel för pedagogiskt stöd i studiesituation

Har du rätt till särskilt stöd genom beslut från koordinators för studenter med funktionshinder ska du inför **varje termin** skicka in ditt beslut till adm.socialarbete@ikos.liu.se. **Du ska också informera varje kursansvarig i samband med kursstart.** Har inget intyg inkommit 10 dagar före tentamens startdatum gäller ordinarie inlämningsförfarande.

Information om undervisning och arbetsformer

Information om undervisning och arbetsformer så som föreläsningar och seminarier finns i programhandboken. Men några punkter som är viktiga att notera är att:

- Universitetsstudier bygger på eget ansvar för sitt eget lärande.
- Arbetsgruppen är viktig och arbete i arbetsgruppen ska prioriteras.
- Ej schemalagd tid är tid för individuella studier eller studier i arbetsgruppen. Ej schemalagd tid är inte detsamma som ledighet. Du som student förväntas ägna dig åt dina studier även icke schemalagd tid.

Det är viktigt att vara med på kursintroduktionen. Som det står i programhandboken: *”Vid kursintroduktionen förklaras upplägget av kursen från lärandemål till examination. I Studiehandledningen finns mycket av den informationen, men vissa saker kan behöva ytterligare förtydliganden och kursintroduktionen ger möjlighet att ställa frågor, exempelvis om examinationer. Vid kursintroduktionen tas även upp vad som framkommit i tidigare kursvärdering och även lärargruppens reflektioner och tidigare erfarenheter. Synpunkter och erfarenheter kan ha lett till en del förändringar i upplägget av kursen”.*

Generativ AI

LiU har centralt fastställt vägledning för lärares och studenters användning av generativ AI i utbildningen (Dnr LiU-2023-02660). Utvecklingen inom generativ AI går mycket snabbt och det finns redan nu stora möjligheter att använda generativ AI för att skriva och kommunicera. Samtidigt innebär generativ AI att stora mängder text kan produceras maskinellt, vilket medför krav på tydlighet avseende det mänskliga bidraget i alla typer av examinerande texter. Vidare kan inte korrektheten i texten avseende fakta och källor tas för given, vilket ställer höga krav på förmåga till kritisk granskning av den text som produceras. I likhet med övriga hjälpmedel kan därför användningen av generativ AI i utbildning behöva regleras. Kursansvarig/examinator beslutar om vad som är tillåtna hjälpmedel i den enskilda kursen. Om användning av generativ AI hindrar att lärandemål uppnås, bör detta givetvis vara otillåtet i kursen eller det aktuella examinationsmomentet. Nedanstående modell utgör ett sätt att illustrera olika former av AI-användning inom ramen för utbildning och kan hänvisas till i beskrivningen av examinerande uppgifter.

	<u>Studenten</u>	<u>Generativ AI</u>
 Människocentrerat AI-centrerat	Gör hela arbetet själv.	Används ej.
	Genererar idé och skriver arbetet, reviderar baserat på återkoppling.	Används för återkoppling på studentens skrivna text eller idé.
	Bollar idéer med AI och skriver arbetet. Reviderar baserat på återkoppling.	Används för att generera eller föreslå flera idéer, och för återkoppling på students skrivna text.
	Bollar idéer med AI, tar AI-genererade utkast och skriver om med egna ord.	Används för att generera idéer och ett eller flera text-utkast.
	Använder AI för att generera idéer och flera utkast på text. Tar delar från dessa och sammanfogar till en text samt reviderar.	Används för att generera idéer och ett eller flera text-utkast.
	Använder AI för att generera hela arbetet. Läser, granskar och reviderar texten innan inlämning	Används för att generera hela arbetet.
	Använder AI för att generera arbetet. Lämnar in obearbetat.	Används för att generera hela arbetet.

Studentinflytande via Lärandedialog och Studentråd

I kursen äger två Lärandedialoger äga rum. Tid och lokal finns anslaget på schemat. Vid Lärandedialogen har du som student tillsammans med dina kurskamrater möjlighet att

diskutera ditt eget lärande i relation till kursens lärandemål och hur upplägg, innehåll och arbetsformer/moment stödjer ditt lärande.

Inom varje årskurs utses 2 eller 3 kursrepresentanter som för fram årskursens synpunkter vid studentrådet. Studentråd organiseras två gånger per termin.

Kursrepresentanterna ansvarar för Lärandedialogen. Kursansvarig är med för att både svara på frågor och få svar på egna frågor kring hur kursen fungerar. Alla tjänar på en god dialog mellan studenter och ansvariga på kursen om hur lärandet kan stöttas och utvecklas på bästa sätt. Samtidigt är det viktigt att komma ihåg att ramarna för programmet och respektive kurser sätts bland annat av Högskoleförordningen och det lokala regelverket på Linköpings universitet. Vi har våra examensmål att uppnå och dessa är nedbrutna i lärandemål. Det finns ett regelverk för hur utbildning får genomföras och det finns givna ekonomiska ramar att förhålla sig till. Men inom det handlingsutrymme som finns kan kursen utvecklas och det görs bäst mellan lärare och studenter tillsammans.

Kurslitteratur och referenslitteratur

En sammanställd lista med den obligatoriska kurslitteraturen finns på kursens Lisam-sida. Litteraturlistan hittas även via Liunet student. Om det i litteraturlistan eller i studiehandledningen anges referenslitteratur så är det förslag på litteratur som kan användas som komplement till den obligatoriska litteraturen (referenslitteraturen ersätter inte obligatorisk litteratur).

Kursvärdering

Kursvärdering är viktig och inom universitetet har vi en skyldighet utveckla vårt arbete i förhållande till utbildningsplan, kursplaner och examinationsrätt. Vid kursens slut kommer en kursvärdering att sändas ut genom kursvärderingssystemet Evaluate eller så kan du använda QR koden här nedan. Du har 15 dagar på dig att fylla i värderingen. När värderingstiden är slut kommer du att få tillgång till en rapport som redovisar kursvärderingens resultat. Läraren kommer också göra en återkoppling om resultatet på kursens Lisam-sida.

Schema

Schema med lokaler publiceras i på webben. Länk finns på kursens Lisam-sida. Följ uppdateringar av schemat inför och under kursens gång.

Vad är en disciplinförseelse?

Vad som är tillåtet och otillåtet kan variera mellan olika kurser och kursmoment. Som student är det ditt ansvar att ta del av information om vad som är tillåtet och inte tillåtet vid en examination. Vid osäkerhet är det alltid bättre att fråga läraren för att undvika missförstånd.

Främst är det tre händelser som blir frågor för Disciplinnämnden och dessa är frågor om plagiat, vilseledande (fusk) och störande av undervisning.

Plagiat är när det på olika sätt kan framstå som att de är du som skrivit texten fast den i själva verket kommer från någon annan. Det kan vara hela eller delar av text där det inte framgår var texten kommer ifrån genom referering och citatmarkering. Även självplagiering – det vill säga återanvändandet av egna tidigare publicerade/inlämnade arbeten utan referens – bör undvikas. Du ska referera till egna texter på samma sätt som till andra källor.

Vilseledande dvs fusk kan till exempel vara otillåtet samarbete när uppgiften är individuell eller att ta med en ”fusklapp” till salstentamen. Det räcker med ett försök att vilseleda för att disciplinär åtgärd ska kunna vidtas.

Disciplinära åtgärder kan även vidtas mot studenter som stör eller hindrar undervisning, prov eller annan verksamhet inom ramen för utbildningen. Även händelser där en student utsätter en annan student eller en arbetstagare vid universitetet för trakasserier enligt diskrimineringslagen (2008:567) skall anmälas till Disciplinnämnden.

För att upptäcka plagiat kan en examinator med hjälp av granskningsverktyg jämföra en students text med andra texter. Vid misstanke om plagiat, vilseledande eller då student stör undervisningen är examinatorn skyldig att anmäla detta till Linköpings universitets Disciplinnämnd som sedan utreder ärendet och fattar beslut om disciplinära åtgärder.

Norrköpings campusbibliotek utbildar och stöttar er studenter med mer information kring detta. Du kan även läsa mer om Fusk och Plagiat på Liunet student samt i Programhandboken.

Upphovsrätt

Universitetsläraren har upphovsrätten till det material som skapas i tjänsten till exempel utbildnings- eller forskningsmaterial. Det finns därmed inga krav att läraren måste distribuera föreläsningsunderlag i samband med ett undervisningstillfälle. Om läraren delar med sig av detta material har studenter inte rätt att sprida det vidare. Att distribuera någon typ av undervisningsmaterial som strider mot Upphovsrättslagen kan medföra rättsliga påföljder. Enligt rektorsbeslut (Dnr LiU-2024-02048) gäller att ljud- och bildupptagning i undervisningssituationer inte är tillåten. Men den enskilde läraren har möjlighet att vid undervisningstillfället uttryckligen ge behörig deltagare i undervisningen tillstånd till ljudupptagning, fotografering eller filmning vid det aktuella undervisningstillfället. Läraren ska i sitt beslut särskilt beakta på vilket sätt ljud- eller bildupptagningen kan påverka interaktionen mellan studenter och lärare. Särskild hänsyn till studenterna ska tas i undervisningssituationer som till stor del bygger på studenternas medverkan, som exempelvis seminarier, basgruppsarbete och redovisningssituationer. Den enskilde läraren fastställer de villkor som ska gälla för inspelningen, exempelvis att endast ljudupptagning får ske.

En student med funktionsnedsättning, som har fått ett beslut om riktat pedagogiskt stöd utfärdad av koordinatörer för studenter med funktionsnedsättning vid Linköpings universitet där det framgår att studenten får göra bild- och ljudupptagningar som hjälpmedel i studierna, har rätt att göra ljud- och bildupptagningar på det sätt som framgår av beslutet. Studenten ansvarar för att meddela läraren sådant behov i god tid före undervisningstillfället. Studenten har också ansvar för att visa upp beslutet om riktat pedagogiskt stöd för läraren efter förfrågan. Ljud- och bildupptagning som är tillåten i enlighet med beslut om riktat pedagogiskt stöd får endast göras genom studentens personliga närvaro (fysiskt eller digitalt) vid det aktuella undervisningstillfället. Ljudupptagning, fotografering och filmning som vid ett givet tillfälle har godkänts innebär inte en rätt för student eller annan som svarar för sådan upptagning att sprida, tillgängliggöra eller på annat sätt använda upptagningen för annat än sitt personliga studieändamål. Dessa regler påverkar inte universitetets möjligheter att som ett led i universitetets verksamhet spela in, fotografera och filma föreläsningar och andra undervisningssituationer.

Upphovsrätten är även viktig att tänka på vad gäller användning av text, figurer, modeller och bilder från litteratur samt elektroniskt publicerat material.